

ظرفیت های کارآفرینی در پیشگیری از جرم

غلامرضا سعیدی

کارآفرینی در جوامعی رشد می کند که فرصت های لازم جهت خلق ایده ها ، بالندگی و خود شکوفائی افراد فراهم گردد . به تبع مهیا شدن چنین شرایطی و با توجه به ملازمه عوامل اقتصادی در بروز بسیاری از جرایم ، فرصت برای ارتکاب بزه کاهش یافته و یا محدود می شود . به عبارت دیگر کارآفرینی با وقوع جرم رابطه ای معکوس دارد و این خود یکی از جلوه های پیشگیری نوین است که به پیشگیری اجتماعی شهرت دارد

کارآفرینی مفهوم وسیعی دارد که تاکنون از دیدگاههای مختلف مورد واکاوی قرار گرفته است و همه بر این باورند که کارآفرینی (Entrepreneurship) موتور محرکه رشد اقتصادی کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه است و دلایل توجه آنان به این مقوله سه دلیل تولید ثروت ، توسعه تکنولوژی و اشتغال مولد یا فرا اشتغال زایی است . بدیهی است با توجه به تأثیر گسترده ای که اقتصاد بر جنبه های مختلف زندگی فردی و اجتماعی دارد ، نقش کارآفرینی نیز در ابعاد گوناگون دیگری ، فراتر از موارد سه گانه پیش گفته در خور تأمل و توجه است . در این خصوص باورمندی به نقش اثرگذار عوامل اقتصادی مانند فقر ، بیکاری ، فشارهای تورمی و ... در وقوع بزه می تواند نقش مغفول کارآفرینی را در پیشگیری از جرم متجلی سازد.

کارآفرینی در جوامعی رشد می کند که فرصت های لازم جهت خلق ایده ها ، بالندگی و خود شکوفائی افراد فراهم گردد . به تبع مهیا شدن چنین شرایطی و با توجه به ملازمه عوامل اقتصادی در بروز بسیاری از جرایم ، فرصت برای ارتکاب بزه کاهش یافته و یا محدود می شود . به عبارت دیگر کارآفرینی با وقوع جرم رابطه ای معکوس دارد و این خود یکی از جلوه های پیشگیری نوین است که به پیشگیری اجتماعی شهرت دارد . رشد اقتصادی در رهگذر خلق ایده های کارآفرینان ، فرصت های جدیدی را برای سایرین به ارمغان می آورد و همین امر سبب می شود تا چرخه توسعه اقتصادی و وسیع تر گردیده ، نیازهای جامعه به نحو شایسته ای پاسخ داده شده ، به مدد آن عوامل اقتصادی اثر گذار بر وقوع جرم کاهش یافته و انگیزه ها و فرصت های مجرمانه محدودتر می شود . در نتیجه کارآفرینی به نحو قابل توجهی به پیشگیری از جرم می انجامد بی آنکه از ابزارهای کیفری و شیوه های قهری استفاده شده باشد . همچنین کارآفرینی از آنجا که خلق یک ارزش است می تواند باور انسانها را به توانایی های بالقوه افزایش داده و انگیزه ها را برای نیل به اهداف متعالی ارتقاء ببخشد . اهداف را انگیزه ها در انسان خلق می کند ، انگیزه ها را نیاز پدید می آورد و شناخت دقیق و پاسخگویی به این نیازها برای انسان یک روحیه عالی می سازد . با این همه روحیه عالی مستلزم تعادل زیستی و محیطی است ، یعنی از یک جامعه نامتعادل نمی توان انتظار یک انسان متعادل داشت انسان نامتعادل نمی تواند از منطق و الگوهای پذیرفته شده اجتماعی (قانون) به درستی پیروی کند . لذا جامعه بر فرد تأثیر می گذارد و فرد بر جامعه . پس رشد کارآفرینی و کاهش فرصت های مجرمانه نیازمند تلاشهای فرد و جامعه است . پیشگیری از جرم همانند کارآفرینی هر دو محصول تحولات اجتماعی کشورها در سده های اخیر است . به ویژه پیشگیری اجتماعی که به ربع قرن آخر سده نوزدهم بر می گردد . در حال حاضر سیاست کیفری تمامی کشورهای دنیا بر تقدم پیشگیری بر درمان ابتناء دارد . امروزه رویارویی کارآفرینی را با دنیای

مجرمانه می توان به جبهه جنگ تعبیر کرد که در آن فضا کارآفرینان و فعالان اقتصادی سربازان پر قدرت و پر انرژی در خط مقدم رویایی با مسئله جرم و بزه به حساب می آیند.

در حال حاضر طبق گزارش سازمان ملل متحد ، سالانه شاهد رشد ۵ درصدی جرم هستیم که بعضاً این میزان از رشد جمعیت و رشد اقتصادی بیشتر است ! بنابراین تلاش برای پیشگیری از وقوع جرم از این رهگذر تلاش برای رهایی جامعه بشریت است . اینجانب با توجه به تجارب توأمانی که به مدد دانش تئوری و تجربه عملی در دو حوزه کارآفرینی و مسئولیت های متعدد در نهادهای قضایی داشته ام بر این باورم که :

(اگر جرم برای یک جامعه تهدید است ، کارآفرینی یک فرصت خواهد بود و برآیند توجه ذو ابعاد به این دو ، پیشگیری از جرم می باشد)

در این راستا از آنجا که قوه قضائیه متولی اصلی پیشگیری از جرم است پیشنهاد می شود با نگاه همزمان به این دو مقوله نگرش و عزم جدیدی را در جهت پیشگیری از جرم پی ریزی نماید . به عنوان مثال حمایت های قانونی از فعالیتهای سالم اقتصادی و توسعه کارآفرینی ، حمایت از مالکیت معنوی ، برخورد قاطع با مفسدان اقتصادی ، قاچاقچیان و رانت خواران و حذف قوانین و مقررات دست و پاگیر جهت رشد کارآفرینی شایسته است در شمار اولویت های این نهاد قرار گیرد .

از سوی دیگر اگر دولت را متولی اصلی حمایت از کارآفرینی بدانیم تلاشهای مسئولین این حوزه می بایست معطوف به آموزش ، اطلاع رسانی و توسعه کارآفرینی و نهادینه شدن این فرهنگ در کلیه سطوح جامعه می باشد . طرحهایی چون اختصاص شبکه تلویزیونی ویژه کارآفرینی ، ایجاد واحد درسی با این موضوع در مقاطع مختلف آموزشی ، (از مدرسه تا دانشگاه) تقویت نهادهای دولتی و غیر دولتی پشتیبان از کارآفرینان ، شناسایی افراد خلاق ، تبیین فرهنگ کارآفرینی در بین نهادهای مختلف اجتماعی مانند خانواده ، ادارات ، مدارس دانشگاهها ، ترویج تفکر اقتصاد دانا محور ، تهیه طرح و نقشه جامع کارآفرینی که همواره مورد تأکید مسئولان ارشد نظام و مقام معظم رهبری بوده است و نهایتاً بهره گیری از تجارب سایر کشورها در این حوزه می تواند نقطه عطفی در تلاقی مثبت کارآفرینی و پیشگیری از جرم پدید آورد .